

Värmlands Anor

Nr 2 Juni 2017

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 34

Den 18 juni är det precis 175 år sedan folkskolestadgan fastställdes och varje socken skulle inrätta folkskolor och anställa lärare. År 1842 är alltså viktigt i svensk undervisningshistoria. Men det kom att dröja innan folkskolor inrättades överallt och först på 1880-talet kan man tala om en verklig sexårig skolplikt. Ett viktigt undervisningsämne var slöjd. Här är det full verksamhet i slöjdsalen i Mosstakans skola i Järnskog 1924. Lärare är Einar Olsson från Månserudsbacken i Karlanda. Till höger om dörren står Gunnar Eriksson, Skomakarstuga, Södra Lian. Framför Einar står John Olsson, Snoka, Norra Lian. Sittande pojke längst fram: Torsten Magnusson, Målartomta, Södra Lian. Pojkarna vid hyvelbänken från vänster: Erik Oskarsson, Solbacken, Söpple och Eugen Oskarsson, Haget, Södra Lian. Fotot tillhör Mosstakans skolmuseum och är tillhandahållet av Rickard Loberg, Järnskog.

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa. Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047 Upplaga 1700 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare och redaktör

Carl-Johan Ivarsson, Finnögatan 4 B, 614 33 Söderköping
Tel 070-2253245, redaktor@varmlandsrotter.se

Layout

Kerstin Osterman, KEOZ, Skattkärr

Tryck

City Tryck i Karlstad AB

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsvetenskap i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress

c/o Lars-Göran Jansson, Ingalls väg 10,
656 38 Karlstad. Tel. 054-83 75 81
E-post: ordforande@varmlandsrotter.se
Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor

Thore Jansson: medlem@varmlandsrotter.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2017) till svenskt plusgiro 46 96 60-5. Medlemmar i Norge betalar 200 norska kronor till norskt postgiro 7877 08 16652.

Hemsida och e-mail

www.varmlandsrotter.se
e-mail vsf@varmlandsrotter.se

Föreningens styrelse

Ordförande Vakant

Vikarierande ordförande Lars-Göran Jansson,
Ingalls väg 10, 656 38 Karlstad. Tel. 054-83 75 81

Sekreterare Gunnar Jonsson, Sveavägen 6 C,
66141 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör Thore Jansson, Västra Ingersby 101,
686 94 Rottneros, Tel. 070-190 45 93

Ledamöter

Eva Lejrin, Orrholmsgatan 3, lgh 1603,
652 15 Karlstad. Tel. 070-6859960
Monica Löf, Floravägen 24, 663 33 Skoghall.
Tel. 054-51 73 10

Sonja Skagerud Östlund, Cederroths väg 1,
663 33 Skoghall. Tel. 054-51 73 34

Kjell Hasselroth, Stor Ingmars väg 13, 653 46 Karlstad,
tel. 054-566303

Britt-Marie Johansson, Bokliden 41, 667 33 Forshaga,
tel. 054-872344

Bengt-Åke Svenningsson, Ovanmyrsgratan 11,
654 69 Karlstad, tel. 054-837595

INNEHÅLL

- 3 **Karlstads biskopar och deras vapen**
Fredrik Höglund
- 5 **Kära Hannie**
Eva Lejrin
- 7 **Vem var Johan Brun i Illberg?**
Anders Möller
- 12 **Var varmlänningarna mer svårtuktade?**
Lars Hammarén
- 14 **De för från sina hemman -
En historia om nio syskon från Hornnäs,
Ekshärad**
Malin Axelsson
- 19 **Nyheter från styrelsen**
Carl-Johan Ivarsson
- 20 **Ur andra medlemsblad**
- 20 **Anor sökes**
- 20 **Antavla nr 208**
- 22 **Stort intresse för släktforskning i Forshaga**
Hans Löfgren
- 22 **Antavla nr 209**
- 24 **Vårens program 2017**

Redaktörens ruta

När ni läser detta är det förhoppningsvis försommar och naturen står i sin skönaste skrud. En del lägger ner sin forskning under sommaren, andra intensifierar den. För min del har det oftast blivit det senare. Innan jag hade körkort hände det att jag tog bussen till Säffle för en heldag med släktforskning någon julidag med regntunga skyar. Då kunde man ringa på baksidan på biblioteket och komma in redan före klockan 10. Då blev det mycket forskat!

Det blev det också på semesterresan till Dalarna sommaren 1993, då jag tillbringade en dag på Släktforskarnas Hus i Leksand. Mina föräldrar fick ägna dagen åt Jobs-Tryck och Clas Ohlson.

Andra sommarbesöksmål har varit pastorsexpeditionerna i Kila, Säffle och Gunnarskog. Hos prosten Thorgny Larsson Lantz i Gunnarskog serverades det kaffe och gott fika vid de flesta besöken.

Oavsett hur mycket forskningstid ni lägger så hoppas jag ni får en fin sommar med intressanta besöksmål och släktträffar. Och så får ni ett nummer av medlemstidningen med som vanligt blandat innehåll. Trevlig läsning!

Manusstopp för 2017:3 är 12 augusti 2017

Karlstads biskopar och deras vapen

av Fredrik Höglund

I augusti 2016 vigdes Sören Dalevi till ny biskop i Karlstad. Han är den 16:e biskopen och den 29:e stiftschefen i Karlstads stift, sedan superintendenten Sveno Elfdalius flyttades från Mariestad till Karlstad 1647. I samband med vigningen presenterade Dalevi sitt vapen och valspråk och är därmed den tredje moderne biskopen i Karlstad som i och med vigningen antar ett personligt vapen. Tillsammans med stiftets vapen bildar det biskopens ämbetsvapen.

Bruket att anta ett heraldiskt vapen vid sitt tillträde är ganska nytt bland svenska biskopar. När Bengt Wadensjö komponerade sitt ämbetsvapen 1986 var det något nytt för Karlstads stift, trots att han egentligen inordnade sig i en lång kyrklig tradition. Även om svenska präster inte har använt sig av regelrätta ämbetsvapen i någon större utsträckning, har de ofta haft heraldiska bilder i sina sigill. Antingen har man gjort ett personligt val av symboler till sigillet, eller så har man använt sig av ett motiv som funnits i släkten sedan tidigare.

Släktvapen

Många biskopar har även själva givit upphov till släktvapen. Ett exempel på detta är adliga ätten von Lagerlöf. Superintendenten Nils Lagerlöfs (1688–1769) barn adlades ”för faderns förtjänster”, vilket var regel under stormaktstiden. Det är inte alltid lätt att veta hur de ingående symbolerna i ett vapen har valts ut, men ofta kan man få ledtrådar av vapenbärarens namn och släkthistoria. Prästsläkten von Lagerlöfs släktvapen visar en blå sköld, belagd med ett gyllne kors. På varje korsarm finns ett svart likarmat kors.

Ovanpå hjälmen håller en röd örnhuva två grönskande biskopsstavar.

Lagerlöfsvapnet hör till kategorin ”talande vapen”, som ska kunna läsas som en rebus. Mitt på det gyllne korset ligger nämligen ett grönt lagerlöv. Ett eko av detta vapen finns i Forshagas kommunvapen, som innehåller ett lagerlöv, som ett minne av släktens rötter från den gård i Skived som idag är Forshagas hembygdsgård.

På samma sätt adlades de efterlevande till en rad superintendenter i Karlstad; Erlandus Svenonis Broman, Jonas Laurentii Arnell, Torsten Rudeen och Georg Claes Schröder. Johannes Steuchius och Herman Schröderheim tillhörde själva prästsläkter som hade nått sitt adelskap den vägen. Egentligen fanns det inga formella hinder för att adla en biskop, men det ansågs inte riktigt fint av en prästman att anta en sådan världslig hedersbebyggelse. Istället hoppade man alltså över en generation och kunde ge biskopens maka och barn en tryggare framtid.

Ordensvapen

Karlstads biskopar finns även representerade inom ordensheraldiken. Under de år Serafimerorden fungerade som Sveriges främsta utmärkelse gick den automatiskt till ärkebiskopen. Alla serafimerriddare, eller ledamöter, som prästerna kallas, får sitt vapen målat på en svart rektangulär plåt. När riddaren avlider förs denna vapenplåt i procession från Stockholms slott till Riddarholmskyrkan, där alla tidigare riddares vapenplåtar hänger.

Karlstadsbiskopen Anton Niklas Sundberg, han som svor och släkte vid stadsbranden 1865, avancerade till ärkebiskop och blev ledamot av Serafimerorden 1873. Hans serafimervapen hör till en fantasilös sorts, som tyvärr är vanlig bland ärkebiskoparna. I blå sköld visas den över delen, krummen, av en biskopsstav.

Ett vackert och faktiskt ganska originellt serafimervapen har däremot Johan Jacob Hedrén, som var biskop i Karlstad 1830-36 innan han förflyttades till Linköping. Hedrén blev inte ärkebiskop, men stod

kungahuset nära och var hovpredikant hos Karl XIV Johan 1807-13. I samband med att han firade 50-årsminnet av sin promovering till teologie doktor tilldelades Serafimerorden av Karl XV.

Hedréns sköld är röd. På en grön kulle står ett vitt kors, omslingrat av murgröna. Detta vapen är faktiskt också talande, men på ett lite subtilare sätt än von Lagerlöfs. Murgröna, som på latin heter Hedera helix, syftar på släktnamnet Hedrén. Valspråket "Amplexu Ad-surgit", vilket översätts med "Det växer genom att söka stöd", kan alltså anspela både på biskopens kristna tro och på hans släktnamn.

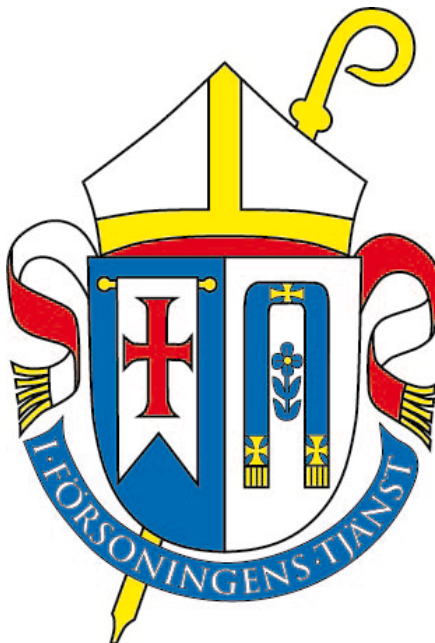
Flera av våra biskopar har även tillhört Svenska Frimurarorden, där man i de högre graderna antar ett personligt vapen. Ett exempel på detta är Claes Herman Rundgren, vars frimurarvapen är en blå sköld med en liten femuddig stjärna av guld.

Karlstads stiftsvapen

I de äldre svenska stiften hade utvecklat en tradition att kombinera biskopens personliga vapen med stiftets vapen. Detta görs genom att vapnen "kvadreras", det vill säga att sköldytan delas i fyra fält. Stiftets vapen placeras i två fält och biskopens vapen i två, på samma sätt som Sveriges riksvapen kombinerar tre kronor-vapnet med Folkungavapnet.

Främsta anledningen till att detta bruk spred sig till Karlstad så sent är att stiftet saknade vapen ända till 1900-talet. Stiftsledningen hade hela tiden nöjt sig med domkapitlets sigill med Kristus hållande en korsprydd segerfana som enda grafiska kännetecken. På 1960-talet fick statsheraldikern CGU Scheffer i uppdrag att ta fram förslag till nya serviser för samtliga biskopsgårdar och ett behov uppstod därmed att skapa en komplett serie av stiftsvapen. Ur domkapitlets sigill

plockade Scheffer segerfanan som ensamt motiv till det nya vapnet. Ett sigill saknar ju dessutom färger. Valet föll på färgerna från det värmländska landskapsvapnet – skölden fick bli blå, fanan av silver och korset rött.

Ämbetsvapen

Den förste att utnyttja möjligheten att kombinera stiftsvapnet med det egna till ett ämbetsvapen som biskop var Gert Borgenstierna. Något problem att välja ett personligt vapen hade inte biskopen, eftersom han var huvudman för den adliga ätten Borgenstierna.

Under 1900-talets sista decennier blev det praxis att Svenska kyrkans biskopar antog ett vapen i samband med sitt tillträde. Den förste biskopen i Karlstad som gjorde detta var alltså Bengt Wadensjö som tillträdde 1986. Hans vapen, som använder Svenska kyrkans heraldiska färger, visar ett gyllne kors i en röd sköld. Ovanpå korset flyger en vit duva med en gyllne kvist i näbben, vilket får ses som en anspelning på biskopens valspråk "Med bud om liv". Duvan som skickades ut från arken av Noa återvände ju med en olivkvist som tecken på att livet hade återvänt till jorden efter syndafloden.

Traditionen fortsattes av Esbjörn Hagberg 2002. Biskopens personliga vapen innehåller en blå stola och den lilla blå blomman veronica. Hagberg har själv berättat att vapnet i sin helhet ska syfta på kyrkans pastoral och själavårdande uppgift.

En heraldisk konstnär strävar alltid efter att låta motivet fylla ut sköldytan så bra som möjligt. Helst ska bilden rymmas inom en kvadrat. Biskop Hagbergs vapen utgör en utmaning, eftersom stolan inbjuder till att göra bilden långsmal på höjden. När Hagbergs ämbetsvapen skapades löstes problemet genom att skölden inte delades i fjärdedelar, utan klövs på höjden i två ytor, så att både stolan och stiftsvapnets segerfana kunde göras långsmala. Detta är ganska unikt i svensk tradition, men är däremot ganska vanligt bland anglikanska biskopar.

Sören Dalevis vapen

Nu har så turen kommit till Sören Dalevi att ta vid som biskop i Karlstads stift. Dalevi valde att ta hjälp av statsheraldikern Henrik Klackenborg och riksarkivets heraldiske konstnär Henrik Dahlström för komposition och utformning av vapnet. Vapnet visar i rött fält en uppslagen bok av silver. På bokens

Fortsättning på nästa sida

Kära Hannie...

av Eva Lejrin

I oktober besökte jag och min man Amsterdam för vilken gång i ordningen vet jag inte. I första hand skulle jag träffa släktingar från USA, som var på resa där. Samtidigt passade vi på att besöka goda vänner. Jag fick då en tidning i min hand "Bussums Historisch Tijdschrift". "Läs den här och se om du hittar något intressant." sa min gode vän. Och det gjorde jag. Jag vill inte påstå att jag läser och förstår holländska, men så mycket kan jag att jag förstod vad det var han syftade på. Jag kunde hjälpligt läsa artikeln.

Det var en artikel om en flicka, som var 10 år 1947. Kriget var slut och man hade det svårt i Holland. Skolan, där hon gick, startade ett projekt, som gick ut

jag henne och kunde förmedla detta till Hannie, som åter fick kontakt med sin brevvän från 1947. Idag går det också lättare när man kan översätta via Google även om man inte är så språkkunnig. Hannie blev så glad över detta att hon gav mig några kaffemuggar med det typiska holländska blåvita mönstret. Det är nog inte äkta Delft-porslin, men jag blev väldigt glad ändå över muggarna. Hannie skrev en artikel om detta, som nu alltså publicerats i den här tidskriften, som jag fick i min hand. Visst är det roligt när man kan hjälpa till på olika sätt bl a med att återknyta kontakter.

För att återgå till min senaste resa till Amsterdam, så blev den mycket lyckad. Jag fick träffa mina amerikanska släktingar och vi umgicks intensivt under några dagar innan de drog vidare ut på en "rivercruise" från Amsterdam till Basel. Det var två tremänningar, en med sin man och den andra med sin dotter och måg. Min farmor och deras morfar var syskon. Deras morfar, Johan Otto Gran, emigrerade år 1911 tillsammans med sin fru Anna och en son till USA. Ja, egentligen var det så att Otto åkte först och bodde hos en annan syster, Emma Berglund f Gran, som emigrerat med sin familj några år tidigare. När Otto lyckats etablera sig var det dags för Anna och sonen att komma efter. Otto, som i Amerika antog namnet John Gran, hade hela sitt liv kontakt med min farmor. Han återsåg aldrig Sverige eftersom han dog ganska tidigt, men frun Anna och resten av familjen, som utökats med ytterligare en son och en dotter, besökte Sverige flera gånger.

Fortsättning från föregående sida

respektive sidor finns symboler för nya och gamla testamentet. På ena sidan finns en menora, alltså judendomens sjuarmade ljusstake, och på den andra en stiliserad fisk, som hör till kristendomens tidigaste symboler.

Fynd väntar i arkiven

Av den här sammanställningen kan man lätt få intrycket att kyrklig heraldik är ett nytt påfund och att användandet av heraldiska symboler vore något främmande för svenska protestantiska präster, men det vore en felaktig slutsats. Både före och efter reformationen var våra präster tjänstemän i ett system där lacksigillet var det naturliga sättet att bekräfta ett avtal eller att styrka en handlingens äkthet. Ofta hade sigillen heraldiska motiv, så det är inte omöjligt att det finns små heraldiska skatter att upptäcka i våra sockenarkiv.

på att man skulle ha ett brevväxling med en skola i Göteborg. Hannie, som flickan hette, började brevväxla med en jämnårig flicka, som hette Gerd. Det var naturligtvis inte helt lätt. Flickorna kunde bara sitt eget modersmål, men med hjälp av sina lärare så lyckades man översätta breven.

Den här brevväxlingen rann snart ut i sanden och åren gick. För ett par år sedan hittade Hannie breven från Gerd och började undra hur det gått för henne. Hannie hade en vän, som hon visste hade kontakter i Sverige. Det var min brevvän, som jag har haft kontakt med sedan jag som 14-åring var på ett scoutläger i Holland. Vi började också med en brevväxling, som sedan utvecklade sig till kontakter mellan våra familjer och många besök hos varandra. Åren har gått även för oss, men vi har fortfarande kontakt och träffas då och då.

Jag fick frågan om jag trodde det var möjligt att hitta Gerd. Visst hittade

Våra kontakter har sedan dess fortsatt familjerna emellan. Vi har träffats flera gånger tidigare i såväl Amerika som i Sverige. De är som så många amerikanare mycket intresserade av sin svenska släkt och jag har gjort en del forskning åt dem. Det finns många grenar att forska på eftersom även deras mormor Anna var från Sverige närmare bestämt Karlskoga och hette Hjerpe innan hon gifte sig med Otto. Deras mamma Jessie gifte sig dessutom med en utvandrad svensk. Han härstammade från Jämtland. Syskonen Otto, Emma och min farmor Kristina kom från Torsåker i Ångermanland, där de hade ytterligare fem syskon. Konstigt att jag inte har kontakt med de andra syskonens ättlingar, som troligen finns i Sverige! Kanske något att ta tag i.

Här är jag och mina amerikanska släktingar i Amsterdam

Vem var Johan Brun i Illberg?

av Anders Möller

Nu när originalkällorna i allt större utsträckning blivit digitaliserade kan det ofta löna sig att återbesöka gamla släktgrenar i jakt på nya uppgifter. Även, eller kanske särskilt sådana man "hittat" i äldre utredningar och tryckta verk. Jag ska här beskriva resultatet av ett sådant återbesök som jag genomförde mellan februari och december 2016 i ett försök att reda ut vem Johan Brun i Illberg i Stora Kil egentligen var.

Johan Brun i äldre tryckta källor

Släkten Brun/Bruun/Brunius är välkänd av många i Värmland eftersom det är en prästsläkt som i tre generationer mellan åren 1540 och 1645 varit kyrkoherdar i Stora Kils socken. Som så många andra släktforskare har även jag använt herdaminnet som källa till Johan Brun i min antavla. I den här artikeln kommer jag visa vikten av att vara källkritisk mot andrahandskäl-

Johannes Christophori Brunius sid 55-56", står att läsa:

"Barn (kallade sig Brun eller Bruun): Johan, kapten bodde fr o m sitt giftermål 1678 i Skäringsberg, K., och senare på Illberg, K"

Läser man i stället i Värmlands Nation i Uppsala 1595-1677 sid 31 skiljer det sig en del:

"Barnen kallade sig Brun l. Bruun. Sonen Johan blev kapten 1658, bodde på Skinnaregården i Sunne s:n, levde ännu 1674"

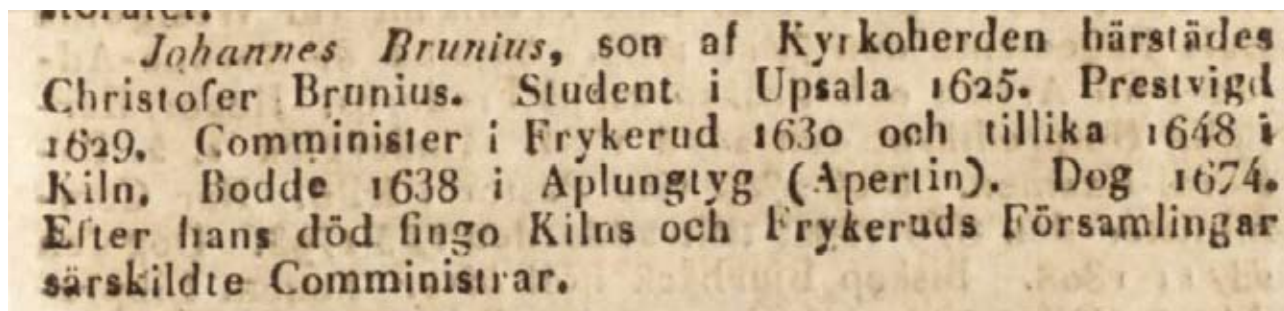
Till sist om man tittar i Värmlands Regementes historia och registret över officerare är det enda man kan finna:

"172. Bruun, Johan, K 1658"

Under notisen i Värmlands Nation finns en källhänvisning till Hammarin, I, 257. Det är en märklig källhänvisning eftersom det i Johan Hammarins Carlstads stifts herdaminne, första delen sid 257 inte står ett enda ord om Brunius barn.

Dessa fel har sedan kopieras till nyare upplagor och felen har i vissa fall till och med konkritiseras och därmed blivit ännu mer felaktiga. När jag i min forskning använt äldre tryckta källor har jag mer än en gång hittat liknade felaktigheter även i andra skrifter. Då jag sedan försökt att få rättat felen har det inte alltid varit möjligt trots oemotsägliga bevis.

Bland det mest osannolika jag råkat ut för var då jag för en annan "släktforskare" visade på en flagrant felaktighet i herdaminnet. Trots solklara bevis vägrade denne envist att acceptera bevisen utan höll i stället tjurigt hållit fast vid herdaminnets uppgifter och felaktigheten i den egna antavlan. Tja - vad kan man säga. För denne släktforskare, med stark anknytning till kyrkan, var det väl häftigare om prästen i den egna antavlan var gift med en dotter till den präst som han efterträdde och inte med en enkel bondjanta,

lor oavsett om de kallas herdaminnen, andra släktforskare eller något annat. Samtidigt gäller det att vara självkritisk när man använder uppgifter man hittar i originalkällor så att man inte faller för optimistiska antaganden, utövar önsketänkande eller gör ogrundade gissningar.

Låt oss därför återvända till Johan Brun och se vad som står skrivet om denne man i de tryckta källorna.

I Karlstads stifts herdaminne av Edestam, under "Komministrar 4.

Kan man lita på herdaminnet och andra tryckta alster?

Nu fnyser säkert någon av er och säger att det är klart man ska lita på det som står i herdaminnet, för det är rätt. Ja, jag vet! Så säger flera. Men jag vill nog påstå att det inte alls är ovanligt med felaktigheter som bygger på önskningar eller gissningar av författaren till herdaminnena. Det finns flera exempel i andra stifts herdaminnen där det finns fel i de äldsta utgåvorna.

vilket var det faktiska fallet. Jag vill absolut inte diskvalificera herdaminnena. De utgör en bra grund när man sedan söker "sanningen" i originalkällorna om sina präster i antavlan. Men för att nå sanningen, om det överhuvudtaget är möjligt, så krävs det mera forskning. Det ska jag nu försöka visa.

Hur många Johan Brun kan det finnas??

Enligt en av de tryckta källorna ska Johan Brun blivit kapten 1658 och

År	Skinnargården	Skäringsberg	Illberg	Ransäter	Utan angiven ort
1639					Förare (R)
1640					Förare (R)
1641					Fältväbel (R)
1642					Fältväbel (R)
1643					Fänrik (R)
1644					Fänrik (R)
1645					Fänrik (R)
1649	Fänrik (J)			Reform. Fänrik (J)	Reform. Fänrik (R)
1650	Fänrik (J)			Reform. Fänrik (J)	
1651	Fänrik (J)			Reform. Fänrik (J)	Reform. Fänrik (R)
1652	Fänrik (J)			Reform. Fänrik (J)	Reform. Fänrik (R)
1653	Reform. Fänrik (M)				Reform. Fänrik (R)
1654					Reform. Fänrik (R)
1655					Reform. Fänrik (R)
1656					Reform. Fänrik (R)
1657					Reform. Löjtnant (R)
1658					Kapten (R)
1660					Kapten (R)
1661	Fältväbel (M)				Reform. Kapten (R)
1665	Reform. Löjtnant (M)				Reform. Kapten (R)
1666	Kapten (J)			Reform. Kapten (R)	
1668	Reform. Löjtnant (M)				Reform. Kapten (R)
1669	Reform. Kapten (M)			Reform. Kapten (R)	
1670	Kapten (J)				Reform. Kapten (R)
1671					Reform. Kapten (R)
1672	Reform. Kapten (M)				
1676	Reform. Kapten (M)				
1677	Reform. Kapten (M)				
1678	Reform. Kapten (M) (D)	Kapten (K)			Kapten (K) (C)
1680	Kapten (J)	Kapten (K)			
1681		Död - Kaptenskan (C)			
1682	Död - Kapten (C)				
1684	Salige Kapten (D)				
1693				Kapten (D)	

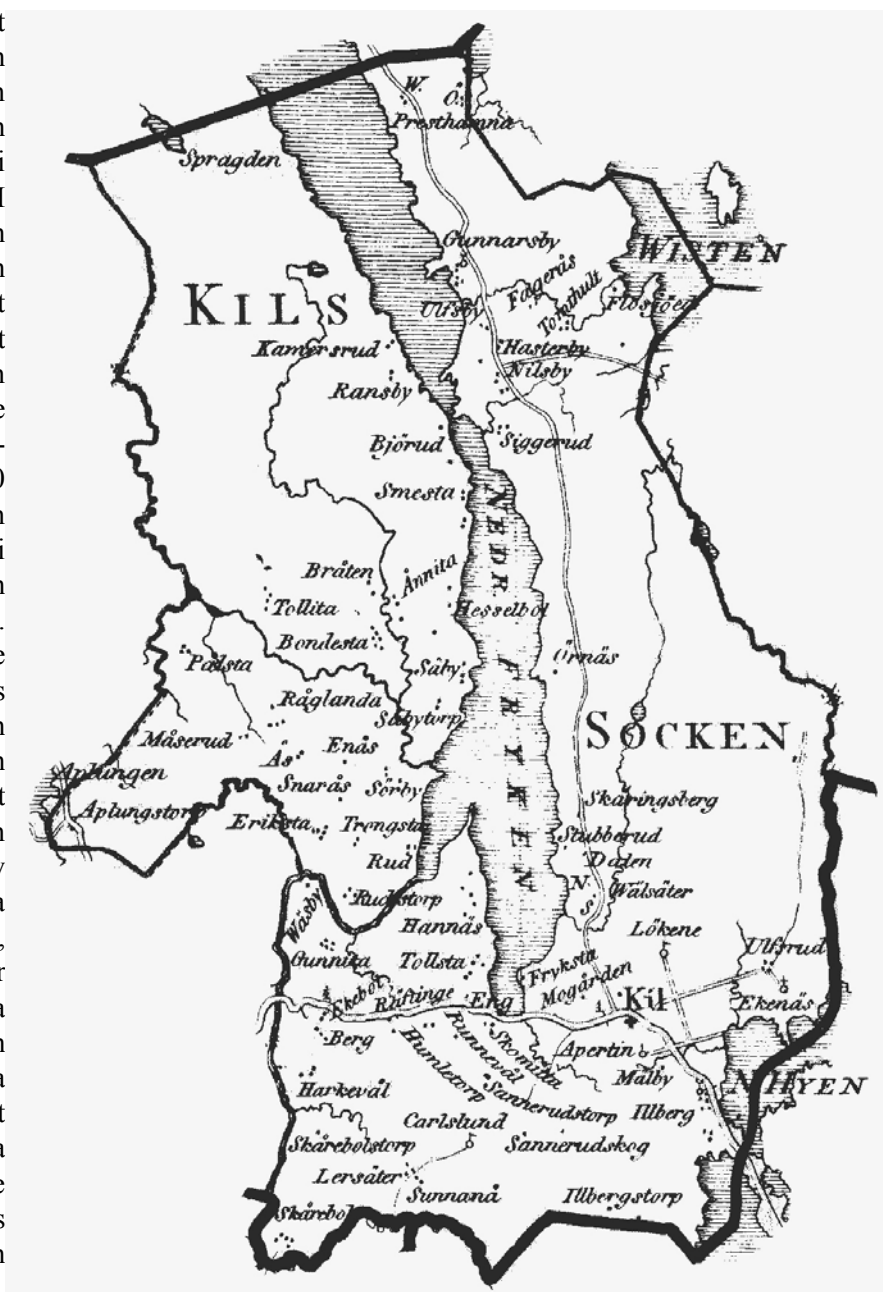
han ska ha bott i Skinnaregården Sunne i alla fall till 1674. Enligt den andra tryckta källan ska han gift sig 1678 i Skäringsberg i Stora Kil och senare bott i Illberg i Stora Kil. Eftersom Johan Brun uppges vara officer startar vår kartläggning i arméns rullor för Närke-Värmlands regemente och fokus sätts på den militära graden och bostadsort. Rullorna (R) visar grader men dessvärre inga bostadsorter utom i två fall. Vi får därför kontrollera om mantalslängderna (M) kan avslöja

något. Med hjälp av dessa två originalkällor, kan vi konstatera att de militära graderna skiljer sig åt vid flera årtal. Detta ger en aning att det kan finnas två Johan Brun. För att försöka bekräfta detta antagande kontrollerar vi vad som står i jordeböckerna (J). En genomläsning av Fryksdals och Kils häradsrätters domböcker (D) bör också kunna ge oss ytterligare information. Till sist hoppas vi att även kyrkoräken-skaperna (K) och kyrkoboken över vigda och döda (C) kan hjälpa oss

på traven. Resultatet redovisas i nedanstående tabell.

Jämför vi de militära graderna kan vi ana att Johan Brun som bor på Skinnargården i Sunne inte med säkerhet kan påstås vara samma Johan Brun som anges utan bostadsort. Johan Brun utan angiven ort är fältväbel 1649 medan den i Sunne uppges ha graden först 1661. Å andra sidan kan graden fältväbel år 1661 vara en felskrivning av den som skrivit mantalslängden, eftersom graden året efter är löjtnant,

dvs två grader högre. Samtidigt är det okänt vem Johan Brun kan vara, som äger jord i Ransäter. Kan det vara samma som Johan Brun som är bosatt i Skinnaregården i Sunne eller är det någon annan? I kolumnen ”utan angiven ort” kan man se att Johan Brun blev kapten 1658 men det framgår inte vart han hör hemma. Noteras bör att det i jordeboken för Skinnaregården åren 1649-1652 finns följande marginalanteckning: ”Efter Hennes Kongl Maj:tz Bref dat d 30 Maj 1649 hafuer Fendrichen Johan Bruun till wederlagh för Nolby i Jösse Häradh uthj sin Lyfzttydh och hans hustru i sit Enkieståndh”. För den som inte känner till Jösse härad så ligger Nolby i Brunsdögs socken. Måne kan det vara från Brunsdög som officeren Johan Brun i Skinnaregården tagit sitt efternamn och inte efter prästen Brunius? En genomläsning av Jösse häradsrätts dombok, några år före och några år efter 1649, har inte skingrat dimman. Det är också stora luckor i jordeböckerna och de före 1649 saknar dessutom namn. Även i mantalslängderna saknas namn vilket sammantaget gör det omöjligt för oss att spåra Johan Brun vidare i Nolby. I de hittills genomlästa källorna finns heller inget som knyter Johan Brun till Illberg.

Men vem är Johan Brun i Illberg?

Hittills har vi inte lyckats bekräfta Värmlands Nations påstående att det är sonen till prästen Johannes Christophori Brunius, Johan Brun som blev kapten 1658 och bodde i Skinnaregården i Sunne 1674. Det vi med säkerhet kan påstå är att det finns en Johan Brun som blev kapten 1658 och att en kapten Johan Brun bodde i Sunne 1674 samt att en inte namngiven kapten dog 1682 i Skinnaregården. Så långt stämmer den tryckta källan. Det har inte heller gått att bekräfta herdaminnets uppgift att det är sonen till Johan-

nes Christophori Brunius, som är den kapten Johan Brun som gifte sig 1678 i Skäringsberg i Stora Kil och som senare lever i Illberg. I de uppgifter vi hittills har funnit saknas alla kopplingar till Stora Kil och släkten Brunius i Stora Kil.

Herdaminnet anger att Johannes Christophori Brunius bodde på Apertin från 1638 men flyttade till Ulverud år 1647 i samband med att syndicus Lars Broman köpte Apertin. Detta borde gå att bekräfta kan man tycka. För den som inte känner till Stora Kil så ligger Illberg bara

en dryg km sydost om Apertin, ca 2,5 km sydväst från Ulverud och ca 5 km sydsydost om Skäringsberg i Stora Kil socken. Vi ska gå igenom några olika originalkällor för att se vart det leder och vi sätter därför fokus på Stora Kil och Skäringsberg (S), Illberg (I) och Ulverud (U). Resultatet presenteras i tabellen nedan.

Går det att dra några vet-tiga slutsatser av original-källorna??

Ser man till resultatet i de båda tabellerna är det svårt att dra någon

kassaskåpsäker slutsats. Man bör kunna dra slutsatsen att det har funnits två Johan Brun i Värmland under perioden. Den ene med hemvist i Sunne och som dog 1682 och den andre med hemvist i Stora Kil efter 1681 och som levde i Illberg fram till sin död 1708. Däremot går det inte att avgöra om kaptenen i Sunne är samma person som kaptenen i Skäringsberg eller om Johan i Ulverud eller Johan Brun i Illberg varit officer.

Av kyrkoboken 1678 framgår att kapten Johan Jonsson Brun gifter sig med fänriksänkan Elin Nilsdotter i Skärningsberg. Ortsangivelse saknas för Johan Brun. Elin dör redan 1681 men det saknas datum. Samma år, dessvärre också utan datum, gifter sig Johan i Ulverud med Margareta i Illberg. Här kan man lockas till att tro att "gamle kaptenen" och Johan i Ulverud

är samma person. Men det verkar inte vara så om man går vidare i originalkällorna.

I roterings- och utskrivningslängderna för år 1681 är antecknat på samma sida, dels Johan Brun i Illberg och dels "gamle kaptenen" i Skäringsberg. Här bör en varningsklocka ringa. Det är osannolikt att dessa två är samma person. Tittar vi på året innan anges i mantalslängden både en Johan Brun i Skäringsberg och en Johan Brun i Illberg. Samtidigt anges i kyrkoräkenskaperna både en Johan i Ulverud och en Johan i Illberg. Kan dessa vara samma person eller finns det två, tre eller rentav fyra Johan Brun?

Man skulle också kunna tolka resultatet så att det bara finns en officer med namnet Johan Brun. Denne påbörjar sin bana i Nolby i Brunskog men lever sedan i Sunne. På äldre

dagar gifter han sig med änkan Elin i Skärningsberg. När Elin dör flyttar han tillbaka till Sunne, eller i alla fall dör och begravs i Sunne året efter. Det är dock stor osäkerhet och finns ingen klar bevisning av denna tes heller.

Däremot bör man med ganska stor säkerhet kunna dra slutsatsen att Johan i Ulverud är sonen till Johannes Brunius, om man ska lita på herdaminnet. Däremot är det efter tidigare resonemang inte lika troligt att han var kapten. Följer vi mantalslängderna för Illberg och Ulverud från 1672 och framåt ser man att Herr Johan, dvs Johannes Brunius, är den som brukar gården Ulverud till sin död år 1674. Året efter anges gården vara brukad av "Superintendenten med sitt eget folk", dvs Lars Bromans folk, och 1676 av "Bispen". Under de följande två åren 1677 och 1678 brukas Ulverud

År	Mantalslängd	Jordebok	Roterings- och utskrivningslängd	Dombok	Kyrkoräkenskap och kyrkobok
1677	Johan (U)				
1678	Johan (U)				
1679	Johan Brun (S)				
1680					Kapten Johan Brun (S)
1681	Johan Brun (S)				Johan (U)
	Johan Brun (I)				Johan (I)
1682	Johan Brun (I)		Johan Brun (I)		
			Gamle kaptenen (S)		
1683	Johan Brun (I)				Johan (I)
1684	Johan Brun (I)				
1685	Johan Brun (I)				
1686	Johan Brun (I)				
1687	Johan Brun (I)				
1688	Johan Brun (I)			Gästgivare Johan Brun (I)	Johan (I)
1689	Johan Brun (I)				
1690	Johan Brun (I)			Johan Johansson Brun (I)	
1691	Johan Brun (I)				
1692	Johan Brun (I)	Johan Brun (I)		Johan Johansson (I)	Johan Brun (I)
1693	Johan Brun (I)			Johan Brun (I)	
1694	Johan Brun (I)				
1695	Johan Brun (I)				Johan (I)
1696	Johan Brun (I)				
1697	Johan Brun (I)				
1700				Johan Johansson Brun (I)	
1708					Död - Johan i Illberg (I)

däremot av Johan, som sannolikt är sonen till Johannes Brunius. Enligt mantalslängden har inte Johan i Ulverud någon hustru de här två åren. Gården brukas sedan från år 1679 och framåt av Herr Daniel. Den sistnämnde är sannolikt prästen Daniel Ivari Kjellin, gift med Johannes Brunius dotter Margareta Brunia, tillika Johan i Ulveruds syster. Johan i Ulverud har inte gått att finna under åren 1679 och 1680 men han dyker upp igen 1681 då han gifter sig med Margareta i Illberg.

I en domboksnotis 1688 anges Johan Brun i Illberg vara syskon till kaplanen i Töcksmark Aron Börjesson Kilgren, bonden Antonius Börjesson i Illberg och Sven Börjesson, alla stammande från Stora Kil. Att Johan Brun kallas syskon beror på att han är ingift med bröderna Börjessons syster Margareta Börjesdotter och fungerar som hennes förmyndare. Vigselnöten från 1681 och en domboksnotis från 1700 styrker detta. Både i domboksnotisen från 1700 och i en tidigare domboksnotis från 1690 kallas Johan för Johan Johansson Brun. Namnet Jonsson hos kaptenen och Johansson hos Johan i Illberg är det enda som skulle kunna peka på att kapten Johan Brun och Johan Brun i Illberg skulle vara samma person eller att han är en son till Johannes Brunius. Dessvärre är detta långt ifrån bevis. Enligt kyrkoboken får Johan och Margareta fem barn mellan åren 1681 och 1695.

Slutord

Min tolkning är att Johan i Ulverud är samma person som Johan Johansson Brun och son till Johannes Brunius medan kaptenen Johan Jonsson Brun är en helt annan person som troligen tagit sitt efternamn från Brunskog. I min genomläsning av originalkällorna har det dykt upp flera knektar och officerare i Värmland med efternamnet Brun nämligen gemene (menige) Sven Brun, utan angiven ort, fänrik Björn Jonsson Brun, även han utan angiv-

ven ort samt förare Henrik Brun, boende på Skinnaregården i Sunne. Dessa har jag inte följt vidare utan endast noterat.

Det verkar på mig som att det i de bägge tryckta källorna, herdaminet och Värmlands Nation, finns en del önsketänkanden, optimistiska antaganden eller ogrundade gissningar eftersom deras uppgifter till största delen inte har gått att bekräfta. Har du andra tolkningar eller kompletteringar eller har källor som jag ännu inte hittat, vill jag att du kontakter mig via e-post. Adressen finner du sist i denna artikel.

Tryckta källor:

- Carlstads stifts herdaminne, Johan Hammarin, 1845-1848
- Carlstads stifts herdaminne, Anders Edestam, 1965-1975
- Värmlands Nation i Uppsala 1595-1677, Erik Gren, Ernst Öman,
- Kungl. Värmlands Regementes historia 1617-1950, Erik Johannes Zeeh, 1951

Digitala förstahandskällor hos SVAR

- Jordeböcker Värmlands län 1649, 1650, 1651, 1652, 1657, 1660, 1666, 1670, 1680, 1692
- Roterings- och utskrivningslängder, Värmland, 1682, bild 323 och 329,
- Mantalslängder Värmland, Sunne, 1653, 1654, 1656, 1657, 1658, 1661, 1665, 1668, 1669, 1670, 1672, 1673, 1676, 1677, 1678
- Mantalslängder, Värmland, Stora Kil, 1672, 1673, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697

Digitala förstahandskällor hos AdOnline:

- Rullor Närke-Värmlands regemente 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1649, 1651, 1652, 1653, 1657, 1660, 1661, 1665, 1666, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1676, 1677, 1678, 1680, 1681, 1682, 1684 och 1693
- Kils häradsrätt AIa:4 (1683-1688) bild 207 / sid 394 och bild 213 / sid 406
- Kils häradsrätt AIa:5 (1689-1695) bild 28 / sid 49, bild 111 / sid 215, bild 152 / sid 297 och bild 158 / sid 309
- Fryksdals övre tingslags häradsrätt AIa:4 (1676-1682) bild 49 / sid 46
- Fryksdals övre tingslags häradsrätt AIa:5 (1683-1689) bild 42 / sid 38
- Fryksdals övre tingslags häradsrätt AIa:6 (1689-1693) bild 195 / sid 191
- Stora Kil Räakenskap för kyrkan LI:2 (1680-1717) bild 37 / sid 67, bild 38 / sid 69, bild 44 / sid 81, bild 54 / sid 101, bild 70 / sid 133 och bild 89 / sid 171
- Stora Kil Vigda C:1 (1672-1692) bild 42 / sid 75 och bild 43 / sid 77
- Stora Kil Döda C:2 (1693-1708) bild 102 / sid 195
- Sunne Döda C:1 (1680-1692) bild 132 / sid 259

För den som är intresserad av mer detaljerade källuppgifter eller har rättelser eller källmaterial som jag saknar, var bussig kontakta mig på andersmoller@telia.com

Nytt lösenord

Nummer 2 innebär ett nytt lösenord till medlemssidorna. Kolla in adressetiketten på omslaget, där hittar du det nya!

Var värmlänningarna mer svårtuktade?

av Lars Hammarén

Efter att ha släktforskat i ett par decennier var det inte svårt att välja ämne när jag skulle skriva min kandidatuppsats i historia. Det blev sockenstämman i Hammarö under första hälften av 1700-talet. Det underlättade att jag redan hade tytt och renskrivit den ofta svårlästa texten i sockenstämmo-protokollen, närmare bestämt för åren 1708–1746. Det är de tidigast bevarade protokoll som finns kvar för Hammarö (tidigare protokoll för 1600-talet har försvunnit någon gång under 1700-talet). Originalkällorna förvaras på arkivcentrum i Karlstad men kan numera också läsas på Arkiv Digital.

I min uppsats gör jag bland annat en kvantitativ undersökning av vad som togs upp på stämman i Hammarö och jämför detta med undersökningar som gjorts av andra socknar i Sverige. Jag sorterade upp innehållet på olika huvudkategorier av ärenden eller frågor så som framgår av tabellerna. I uppsatsen gjorde jag också en kvalitativ ana-

lys men resultatet av denna rymmer inte i denna lilla artikel.

Jag blev tvungen att dela upp undersökningen i två tidsperioder eftersom både kategori-indelningen och metoderna för beräkning av ärenden/frågor var olika i de undersökningar jag använde som jämförelseobjekt. För perioden 1708–1730 jämför jag sålunda Hammarö dels med tre Smålandssocknar (i Varend), undersökta av professor Peter Aronsson, dels med en undersökning gjord av professor Eva Österberg avseende Köla socken i Värmland. För perioden 1730–1746 jämförs Hammarö med tretton socknar i Oland–Frösåkers kontrakt i Norduppland, undersökta av docent Carin Bergström.

Vad kom jag då fram till? Jo, något förvånad upptäckte jag att i de två Värmlandssocknarna Hammarö och Köla upptar kategorierna ordning och kyrkotukt (med ett ord 'sockenrätt') en klart större procentandel jämfört med såväl

de tre Smålandssocknarna som de tretton Upplandssocknarna. En viss ökad procentandel syns dessutom för fattigvård och skola (dvs prästens förmaningar om att lära barnen läsa).

I uppsatsen analyserar jag detta resultat mer ingående. Det går naturligtvis inte att utifrån endast denna undersökning dra slutsatsen om en allmän regional skillnad. Det vore dock intressant att se om ytterligare undersökningar av andra socknar kan förstärka eller försvaga en sådan hypotes. Skulle någon läsare känna till renskrivna stämmoprotokoll i längre årsre-rier från andra Värmlandssocknar för tiden 1700–1750 får ni gärna höra av er till mig. Jag finns på Värmlands Släktforskarförnings facebookssida.

Skulle någon vilja veta mer i detalj om min uppsats så finns den på min hemsida,

adress: www.larshammaren.se.

Tabell 1: Ärendefördelning i tre smålandssocknar och två värmlandssocknar. Andel i procent av totala antalet ärenden (punkter) i respektive församling.

Kategorier av ärenden	Bergunda 1685 – 1733	Öja 1677 – 1726	Älmeboda 1691 – 1726	Hammarö 1708 – 1730	Köla 1666 – 1724
1. Kyrkans ekonomi, rep- aration och byggande	66	63	56	37	39
2. Prästen, lön o gård	6	3	12	4	
3. Ordning, kyrkotukt	15	19	22	34	39
4. Funktionärer, val m.m.	10	9	6	9	6
5. Fattigvård, kontroll	2	2	2	5	7
6. Hantverkare	0	0	0	1	0
7. Skola	0	0	0	3	0
8. Sockenstuga	1	1	0	3	0
9. Övrigt (bl. a. fiske)	0	2	2	4	7
Summa procent	100	~100	100	100	~100
Totalt antal punkter	82	161	250	204	227

Källa: för Varend och Köla används sifferuppgifter i Peter Aronsson 1992 s. 105, tab. 9. För Hammarö: egen undersökning. Angående siffrorna för Köla – se Aronsson 1992, fotnot 39, sid 13.

Tabell 2: Ärenden räknat i antal punkter för Hammarö respektive Norduppland under 1730- och 1740-talet. Procenttal för kyrkotukt samt fattigvård och skola/undervisning.

Antal sockenstämmor: Hammarö 43, Oland – Frösåker 167 Kategorier av ärenden	Hammarö 1731-1746		Oland – Frösåker 1731 – 1750	
	Totalt	Procent	Totalt	Procent
1. val av sockenfunktionärer	19		41	
2. uppläsning av kyrkoräkenskap	6		33	
3. socknens gemensamma byggnader	66		167	
4. kyrkoherdebostället	3		37	
5. prästlön	5		3	
6. kyrkotukt	102	38	100	23
7. böcker	3		2	
8. sammanskott till allmänna ändamål	9		6	
9. ekonomiska transaktioner	11		11	
10. val av representanter för stämman	0		1	
11. väghållning	1		5	
12. fattigvård	22	8	10	2
13. undervisning	6	2	9	2
14. sockenhantverkare	4		2	
15. hälsovård	2		3	
16. sockenmagasin	0		0	
17. brandsyn	0		0	
18. övriga frågor	9		10	
Totalt antal punkter/ärenden	268		440	

Källa: För Hammarö: egen undersökning; för Norduppland: Carin Bergström s. 91.

Kommentar: de olika metoderna för beräkning av ärenden (punkter i tabellerna) är i korthet följande: i tab. 1 utgår jag från Peter Aronssons sätt att räkna (gäller även Köla). En paragraf i protokollet kan innehålla två eller ibland flera slag av ärenden. De räknas då som flera punkter i tabellen. I tab. 2 använder jag mig av Carin Bergströms sätt att räkna. Då räknas en paragraf aldrig mer än som en punkt (om den innehåller flera ärendeslag väljs det dominerande). I båda tabellerna anpassar jag sålunda beräkningen för Hammarö till de två olika sätten att räkna.

Källor och litteratur:

Sockenstämmoprotokoll för Hammarö socken: Värmlandsarkiv. Arkivbildare: Hammarö kyrkoarkiv KI: I. Peter Aronsson, *Bönder gör politik* (1992)

Carin Bergström, *Lantprästen* (1991)

Hammarö kyrka. Foto Carl-Johan Ivarsson 2016

De for från sina hemman

En historia om nio syskon från Hornnäs, Ekshärad

av Malin Axelsson

Varje släkt har sina alldeles egna historier. De påminner ganska ofta om andras, men det finns alltid egna varianter, ofta på samma tema, liv och död, barn, gamla, rikedom, fattigdom, sjukdom, kärlek och sorg. Min släkt har givetvis också gott om sådana, och en av dessa historier, som lämnat stort avtryck ända in på fjärde ledet, är historien om min farmors mor Marits död.

”Den dagen hon dog då önskade jag att världen skulle gå under” minns min farbror att hans mamma, min farmor Ingeborg, sa om dagen då Marit Olsson, född Larsdotter, avled efter att ha ådragit sig blodförgiftning genom att skada ett finger med en sockertång. Kampen mot bakterierna i såret tog flera veckor, men utan penicillin fanns ingen bot att få. Året var 1930 och min farmor var 18 år.

Tolv syskon

Marit Larsdotter föddes 1874, som barn nummer fyra i en syskonskara på tolv, på Klemmeshjogården i Hornnäs, Ekshärad. Hennes föräldrar var Ingeborg Jonsdotter från Håkagården i samma by, född 1848

Ingeborg Jonsdotter och Lars Johnsson

och Lars Johnsson, född 1837, som tagit över Klemmeshjogården efter sin far. Av de tolv syskonen blev nio vuxna, och det är om dem som den här artikeln ska handla. Och det som gör att just denna syskonskara sticker ut lite mer än en del andra i min släkt är att alla utom en av dem lämnade Ekshärad för att starta ett nytt liv någon annanstans. Av dessa åtta som lämnade hembygden, bosatte sig inte mindre än sju stycken inom ett område på ungefär en mil, i Kila församling i Säffle kommun, med en avstickare precis på andra sidan sockengränsen till Gillberga. De är alltså ett praktexempel på inomvärmländsk migration.

De föddes alla i samma hus, och växte upp i en bygd som växte så det knakade, samtidigt som fattigdomen var stor, och åkerlapparna som skulle föda många människor var små. Lars Johnsson bodde på sin egen ägandes gård, till skillnad från många andra, som istället var arrendatorer till ”Bolaget” som farmor och hennes generation av släkt kallade det. De menade Uddeholms Bolag, eller Uddeholms AB som det hette efter 1870. Att Lars Johnsson med familj ägde gården de bodde på verkar dock inte betyda att familjen var speciellt välbärgad, snarare tvärtom. När min farmors far Per Olsson skulle fria till Marit tyckte hans föräldrar (som själva var arrendatorer) att han skulle leta upp ett bättre gifte eftersom de i Klemmeshjogården ”var för många i gårn”. Per Olsson, som förmodligen redan då var lika tjurigt envis som de som minns honom från äldre dagar säger att han var, struntade blankt i detta råd och friade ändå!

Som på många andra håll gick väckelserörelser över bygderna även i Ekshärad, och någonstans mellan 1883 och 1885 når den även Klemmeshjogården. 1885 tar nämligen Lars och Ingeborg beslutet att inte låta statskyrkan döpa sonen

Herbert, Alice, Lars och Arvid Östlund framför Klemmeshjogården i Hornnäs.

Stående från vän: Otto Larsson, Gustav Östlund, Anna Nilsson (f. Larsson), Karl Larsson och Per Olsson (gift med Marit Olsson). Sittande fr. vän: Johan Larsson och Sone Östlund.

Otto som föds detta år. De tidigare barnen döptes som vanligt, men efter detta döps inga av barnen som små. Frikyrkligheten skulle följa nästan alla syskonen genom livet på ett eller annat sätt.

Vilka var då alla dessa syskon? För enkelhetens skull ska jag lista dem här, även de syskon som dog som barn finns med:

Johan Larsson (1869-1963)
 Lars Östlund (1871-1939)
 Karin Larsson (1872-1884)
 Marit Larsson (1874-1930, gift Olsson)
 Per Nordlin (1876-1939)
 Sone Östlund (1878-1961)
 Nils Larsson (1880-1892)
 Gustav Östlund (1883-1959)
 Otto Larsson (1885-1968)
 Anna Larsson (1888-1968, gift Nilsson)
 Karl Larsson (1891-1979)
 Albert Larsson (1893-1894)

Som barn hette alla syskonen Larsson/Larsdotter, men då väldigt många i Ekshärad hade samma förnamn OCH efternamn (nästan hela min släkt på Ekshäradssidan heter Per, Lars, Sone, Marit, Ingeborg, Karin och Anna), blev det mot slutet av 1800-talet och en tid

framöver väldigt vanligt att man tog sig ett nytt efternamn.

Äldste sonen visade vägen

Johan Larsson, var äldste sonen. "King of the hill" sa jag lite skämtsamt när min farbror försökte erinra sig Johan Larsson, det amerikafarande släktöverhuvudet. Han och min far minns ju Johan som gammal och delvis sängliggande, men i sin krafts dagar var han en föregångare på många sätt. Företagsam redan som ung åkte han till Amerika 1893 för att borra efter vatten. Han hamnade i Harwood, North Dakota, och två av hans bröder var också i omgångar i USA för att arbeta. Johan träffade sin blivande fru Bernhardina där, de gifte sig och fick två barn, Karl och Albert, innan de 1911 bestämde sig för att flytta hemåt. Johan hade arbetat ihop pengar, så han åkte i förväg för att köpa en gård åt dem. I Västra Smedbyn, Kila hittade han gården Törnemon som var till salu. Förmodligen förmedlades kontakten av syskonens morbror som sedan några år bodde i grannförsamlingen Långserud.

Johan köpte gården på exekutiv auktion, och åkte sedan tillbaka till USA för att hämta fru och barn. I

november 1912 flyttade familjen in i sitt nya hem där barnaskaran så småningom utökades med barnen Gustaf, Samuel (Sam), Oskar och Hilma. Sonen Karl avled 1915. Huset på Törnemon utgjordes från början av den södra flygeln på von Echstedtska Gården, som efter att det flyttats byggts på till två fulla våningar, av familjen kallade upstairs och downstairs. Johan var en myndig person med stort inflytande inom släkten, men barnbarnet Berit minns också en glad farfar med mycket glimt i ögat.

Ungefär en månad efter att Johan och Bernhardina flyttat in på Törnemon flyttade Johans bror Gustav Östlund till Ekeberg i Gillberga, ganska nära sockengränsen till Långserud och Kila, och inte långt från Smedbyn där brodern Johan bodde. Gustav gifte sig några år senare med Karin Naemi, och de fick tre barn, Per, Olof och Lars. Gustav Östlund var en glad man, och till sättet ganska lik farfar Johan, minns Berit Erixon som alltså är brorsbarnbarn till Gustav.

I december 1914 var det dags för ytterligare två bröder att lämna Ekshärad. Då flyttade Otto och Karl Larsson in hos Johan och Bernhardina på Törnemon. Bröderna var driftiga, med entreprenörsanda skulle vi kanske sagt idag, och duktiga skogsarbetare. De hjälpte givetvis varandra med skogsarbete och skogskörningar, och de lär också ha varit och arbetat hos deras morbror Per Jonsson i Långserud, som ska ha varit skogsvaktare åt Svaneholms bruk.

Otto Larsson gifte sig med Alma (f. Leander) och de fick tre barn, Birger, Berta och Maja (Maria), innan Alma Leander avled i tuberkulos på Smedbyn 1923. Några år senare gifte Otto om sig med Almas kusin Linnea, och de fick två barn, Ella och Majbritt. De bosatte sig på Nösteblad, halvannan kilometer från Smedbyn. Enligt högst obe-

Otto Larsson med hustrun Alma (f. Leander)

kräftade uppgifter från äldre bekant till familjen lär Otto Larsson vid något tillfälle ha lyft en slättermaskin över en gårdsgård, vilket ju bör ha varit ett kraftprov av större mått, om det nu någonsin inträffat. Mer bekräftad är uppgiften att han ständigt rökte pipa, tillfrågad om hur många gånger han rökte per dag svarade han "Dä ä bar en gang, ja tänner på möran å släcker på kvääl." Glöden från pipan startade dessutom en mindre skogsbrand vid sågen i Bolet, och enligt släkthistoriken besvarade Otto brandkårens fråga om brandsak med orden "Dä ä nog jä dä." Otto och hustrun Linnea skötte också byns telefonväxel och många har vittnat om Ottos sonora stämma när han svarade "Lövenborg" med betoning på första stavelsen varje gång han svarade vid påringning.

Farbror Kalle

Karl Larsson, av mig kallad "Farbror Kalle" fast han ju var farmors morbror, är den enda av syskonen som levde såpass länge att jag hann träffa honom. Jag minns honom som oerhört gammal (för-

stås), sittandes i sin stol på Dalhem, vid Lövenborg. Han hade spetsiga knän och ett skojigt uppvidret ögonbryn. Där hade en häst bitit honom "i ondomen" som han sa, och det ansåg jag vara mycket spännande. Min far och hans syskon, och många av deras kusiner minns ju däremot Karl i sin krafts dagar, lastandes gruslass för hand med skyffel på lastbilen vid den egna grusgropen, eller som den ständigt mest teknikintresserade i släkten. Hade han levt idag hade han varit först med all teknologi säger min farbror Lennart. Dator, iPad, mobiltelefoner... På sin tid var Karl bland de första att skaffa

bil och traktor (Bolinder Munktell) och TV'n på Dalhem var den första i byn. Det var dit man gick för att titta på Bröderna Cartwright, och många samlades där för att titta på kvällarna. Karl gifte sig med min farfars syster Elin (f. Axelsson). Karl och Elin övertog gården Larsstuga i Västra Takene efter Elins farbror Gustaf. De var barnlösa men hade under 2:a världskriget hand om Pipsa från Finland, ett av de sk. krigsbarnen. Kalle och Elin var mycket barnkära och när Pipsa återvände till Finland efter krigsslutet var saknaden stor.

Karl Larsa, som han också kallades (Ekshäradstraditionen att dra ihop efternamnet följde med till Kila), var också en. sk. onelinermaskin av rang, de av honom myntade begreppen "Int kun jä gas o int kun jä brems så hönt skull ja jär" (sagt i samband med en krock med bilen) och "Om en bar hadd kaffe, å snus å så litt mat, då skull en att klar så bra läng" citeras fortfarande ofta av det efterföljande släktet.

Även Kalle och Elins kalas är legendariska minnen bland deras

syskonbarn. Stora kalas, allt var så generöst och alla var inbjudna "Alla var där" sa pappa och hans bror Lennart om invigningsfesten på Dalhem på 1950-talet, när Karl och Elin flyttat dit. När jag frågar hur alla de gästerna fick plats i det lilla huset påpekade min farbror att garaget ju var lika stort som huset.

1915 lämnade Per Nordlin med familj Ekshärad, för att bosätta sig i Övre Ullerud. Han hade gift sig med Anna-Stina, även hon från Ekshärad, och hela familjen, även barnen Hilma och Algot, tillbringade några år i USA runt 1901-1903, innan de kom hem till Ekshärad och bosatte sig på Fridhem i Hornnäs. Efter flytten till Övre Ullerud blev han hemmansägare på gården Annedal i Förby. Ingen av mina närmre släktingar minns mycket om Per Nordlin och hans fru, de avled redan 1939 respektive 1936, men nästan alla, även jag, minns deras dotter Hilma (gift Berglund) som var en uppskattad person i släkten, gladlynt och mycket släktkär.

Min farmors familj var till en början bosatta på Solbacka/Månsgården i Hornnäs. Farmors pappa Per Olsson hade tagit över arrendet på gården från sin far omkring 1910, och han och Marit bosatte sig där tillsammans med barnen Gustav, min farmor Ingeborg och Anna. Men 1917 var det auktion på Solbacka, då familjen sålde en del möbler och jordbruksredskap för att även de bege sig söderut. Protokollet från auktionen finns än idag kvar i chifffonjén hos mina föräldrar. Marit och Per hade, förmodligen med Johan Larssons hjälp, förvärvat en gård i Mosserud i Kila, 4 kilometer från Johans Törnemon. Tillsammans med Marit, Per och familjen flyttade även Marits yngre syster Anna och hennes man Per Nilsson och till en början bodde även de i huset i Mosserud. Deras äldste son Nils föddes där senare samma år.

Karl Larsson med hustrun Elin (f. Axelsson). På pakethållaren sitter Pipsa.

1919-1921 flyttade Anna och hennes familj till Ekshärad igen under en kort sejour för att vårda fadern Lars Johnsson under hans sista år. Efter att han avlidit i december 1920 flyttade familjen under våren till Sakterud i Bolet, Kila, där de köpt en egendom. Där föddes också dottern Margit. Anna är den av syskonen som förekommer mest på foton, hon finns fotograferad både med familjen, släktingar och vänner. En mycket högre, stilig dam med tjockt mörkt hår uppsatt i stiliga uppsättningar.

Föräldragården gick ur släkten

Sone Östlund åkte även han till Amerika för att arbeta. Han befann sig där 1901-1906 och det verkar som att han och bröderna Johan Larsson och Per Nordlin befann sig på någorlunda samma ställe, för de har iallafall gått iväg till fotografen en gång, tror vi i släkten åtminstone; i alla fall är vi flera som är helt säkra på att ett av fotona som hittats av Johan Larssons barnbarn Birgitta föreställer Johan och Sone. Den tredje mannen på nämnda foto bör vara Per Nordlin, men ingen av oss har sett tillräckligt många foton av honom i den åldern för att vara tvärsäkra på identiteten.

Sone Östlund blev den som till sist övertog föräldragården i Hornnäs.

Han gifte sig med Ida Nyman från Stensnäs i Västra Tönnet, och de fick barnen Herbert, Alice, Märta, Lars och Arvid. Märta och Herbert avled som barn, 1913 respektive 1922. Sone står först som handlande i kyrkboken, därefter som hemmansägare. Enligt lite snåriga berättelser från äldre släktingar, där varianterna på historien är många, var Sone delägare i en sorts elförening i Ekshärad. Föreningen gick dock i konkurs, och i den vevan fick Sone sälja föräldragården. Han och familjen flyttade till Västra Smedbyn där de först bodde på Törne- mon i fyra år innan Johan Larsson styckade av en bit av sin egendom. Sone och Ida byggde sitt hus där runt 1930, och gården fick namnet Allenborg. Jag kan ju naturligt nog inte minnas vare sig Sone eller Ida, men deras barn minns jag, speciellt Arvid som övertog föräldragården. Eftersom barnen Östlund kom såpass sent till Kila behöll de sin Ekshäradsdialekt hela livet, och när jag var barn trodde jag länge att namnen Arvid och Årvid (på ekshärsmål) var två olika namn.

Lars Östlund var den enda av syskonen som blev kvar i sin hembygd. Han och familjen var först bosatta på barndomsgården i Hornnäs innan de flyttade till hustrun Ingeborg Jansdotters föräldrahem i Västra Tönnet i Ekshärad. Där byggde de

så småningom ett eget hus i samma by, på gården Tjärnheden (Tjärnhea som mina äldre släktingar sa). Huset lär vara en ganska exakt kopia av herrgården i Västra Tönnet, fast i mindre skala. De fick barnen Lars, Hjalmar och Herbert. Då både far och son hade namnet Lars Östlund har vi börjat kalla dem för Lars Östlund DÅ och Lars Östlund DY, alltså den äldre/ yngre för att försöka hålla isär begreppen.

Lars Östlund DÅ gick ur tiden redan 1939, och eftersom han

var kvar uppe i Ekshärad är det inga i släkten här nere i sydvärmland som har några direkta minnen av honom. Däremot gjorde släktingar resor upp till Ekshärad då och då, under 1950-60-talen för att hälsa på hos Lars Östlund DY, hans hustru Maria och modern Ingeborg.

34 personer kom till Kila

Om jag räknat någorlunda rätt betydde dessa syskons flytt från Ekshärad till trakten runt Smedbyn i Kila att befolkningen där mellan åren 1912 och 1926 utökades med 34 personer från samma familj. Sättet de flyttade in på påminner i mångt och mycket om hur migration ser ut än idag, de inflyttade bosätter sig gärna nära varandra för att kunna få hjälp av släktingar om behov uppstår. Någon kommer först, och därefter kommer andra efter, allt eftersom, och är ofta bosatta hos den först inflyttade innan de skaffat eget boende. På Törne- mon, hos Johan Larsson, bodde ju exempelvis först Otto med familj innan de flyttade till Nösteblad, och då flyttade istället Sone med familj in i fyra år innan de kunde bygga huset på Allenborg.

Många av syskonen höll ihop och hjälpte varandra med arbete. De anställde varandra, hade små företag ihop och ordnade bostäder åt varandra. Brödernas styrka är också

något som ofta nämns i samtal om dem. De var skickliga skogsarbetare, effektiva och uthålliga. ”Starke var di allihop” sa Henning Karlsson i Rud, som ibland arbetade i skogen tillsammans med dem. Och eftersom de alltid höll ihop, alltid drev i skogen tillsammans och alltid delade upp alla förtjänster mellan sig var de kanske inte just i det sammanhanget så uppskattade av en del andra konkurrerande skogsarbetarlag.

Systrarna Marit och Anna pratas det inte så ofta om när det gäller kroppslig styrka, även om fotografierna skvallrar om att de nog inte var så väldigt mycket svagare än sina bröder. De var två kraftfulla kvinnor, som också var de som fick uppgiften att vårda sin far under hans sista tid i livet. Sommaren 1920 befann sig redan Anna uppe i Ekshärad av den anledningen, och Marit med barnen anslöt under hela sommaren för att hjälpa till. Min farmor berättade ofta om sin mammas arbete, hur hon skötte huset och ladugården, vävde och sydde och bakade. Receptet på

hennes brödkakor har gått i arv, liksom hennes sätt att få dem perfekt runda, även om farmor alltid sa att hennes inte blev lika fina som hennes mammas, och jag nog måste erkänna att mina inte blir riktigt lika bra som farmors. Eller så är detta en variant på den kvinnliga delen av släktens sk. misslyckade tårtor. På alla kafferep serverades tårta, varpå värdinnan, ibland på ekshärsmål, om sin perfekta tårta utbrast ”Ja, ja begrip int hur då ble, för tårta ble totalt messlycka”, varpå alla gäster likaledes utbrast i lovprisningar av nämnda tårta, som självklart sedan smakade lika underbart som den såg ut.

Missionsvänner

Syskonen Larsson/Östlund var också engagerade inom missionsrörelsen, både innan och efter flytten söderut. Flera av dem var mycket aktiva inom Kila missionsförsamling i Torstensbyn, och uppe i Ekshärad hos Lars Östlund DÄ med familj fanns missionshuset i Hara. Med missionsrörelsen kom också nykterheten, det nyttjades inte starkt inom familjerna, som någon

sa. Fast citatmaskinen Karl Larsson befann sig en gång på en tillställning där det serverades sherry och kommenterade efteråt ”Men, då kan väl int va sö falit, en kan fäll int bli van uttå nå tock?”.

I dagarna är det 100 år sedan min farmor och hennes familj anlände till Kila från Ekshärad. De flyttade dit för att få det bättre, för att kunna avancera, skaffa egna gårdar och de kunde göra det eftersom Marits bror Johan Larsson kunde hjälpa dem igång. Ibland, när jag ser dagens samhälle, och de nya människor som kommer hit till oss är jag så tacksam mot det samhälle som tog emot ett antal Ekshäradsfamiljer en gång. Nu är det min tur att välkomna nya människor till mitt samhälle, och om hundra år kanske någon annan sitter och skriver en artikel om sina släktingar. Det känns lite fint att tänka på det.

Tack till: Gunnar Axelsson, Lennart Axelsson, Birgitta Axelsson, Lena Beskow, Janne Delin, Berit Erixon och Gunnar & Cajsa Åsemark som berättat om sin släkt.

Ättlingar till Lars och Ingeborg Johnsson fotograferade på en släkträff vid Kila Kyrka 1990. (Foto: Håkan Martinsson)

Nyheter från styrelsen

Sedan några år tillbaka är det tradition att Värmlands Släktforskarförenings sista styrelsemöte för våren förläggs till någon del av vårt vackra landskap utanför 054-området. I år var målet Arvika och Sågudden, där en något decimerad styrelseskara samlades lördagen den 20 maj.

Lars Lundell valdes till ordförande vid årsmötet den 18 februari i år. Lars meddelade i mail till styrelsen den 14 maj att han med omedelbar verkan önskade avgå som ordförande, på grund av sitt arbete. Så styrelsen fick nu fatta en del beslut med anledning av detta. Vice ordföranden Lars-Göran Jansson träder in i rollen som vikarierande ordförande fram till nästa årsmöte. En ordförande skall ju inte göra hela arbetet själv i en förening, utan övriga i styrelsen kommer förstås att biträda Lars-Göran i arbetet på olika sätt.

En fråga på dagordningen var deltagandet vid släktforscardagarna i Halmstad sista helgen i augusti. Vi skall delta i utställningen tillsammans med Arkivcentrum Värmland. Vi räknar med att minst fyra från styrelsen kommer att delta tillsammans med två representanter från Arkivcentrum. Vi har rätt att sända tre delegater till förbundets stämma.

Kjell Hasselroth utsåg till att vara ansvarig i styrelsen för kontakterna med sockenombuden. Vi är glada över vårt stora nätverk av sockenombud och hoppas kunna utöka det mera.

Styrelsen diskuterade också vårt deltagande i mässor och liknande utåtriktade evenemang i Värmland under sommaren. Vi har redan deltagit i Filipstadsmässan och kommer i sommar att medverka

i Borgviksdagen, Sunne kulturvecka och Gravadagen. I november kommer vi att synas vid Forshaga julmarknad. Styrelsen vill gärna ha idéer om platser vi kan medverka på under 2018.

Efter lunch blev styrelsen och de adjungerade redaktörerna förevisade storstugan på Sågudden av Majken Magnusson från Västra Värmlands Fornminnesförening, en anrik förening grundad 1904. Storbondgården från Berg i Ny flyttades till Sågudden 1922 och är fylld med både allmogeföremål, vackert bemålade skåp, dalmålningar, fornfynd och kyrkliga föremål i tre våningar. Under somrarna är storstugan öppen dagligen och det rekommenderas som besöksmål under sommaren för alla er som har vägarna förbi Arvika. Sedan kan ni njuta av gott fika på Nystuga!

Carl-Johan Ivarsson

Medlemsresa till norra Värmland

Lördagen den 19 augusti 2017

En heldag med besök i kulturhistoriskt intressanta miljöer. Detaljprogram kommer på Värmlandsrötter. Utgår från Karlstad.

För medlemmar i VSF med respektive.

Subventionerat pris 200 kr/person, då ingår resa, inträden, guidningar samt lunch.

Betalning sker vid resans början, jämna kontanter eller Swish.

Specialkost måste anges för den som så önskar.

Preliminär lunch är motti och fläsk med alternativet köttbullar och mos.

Fikapaus på vägen upp med eget medhavt fika.

*Anmälan till Monica Lööf, tel. 054-517310
eller e-post loof.monica@telia.com senast 1 augusti.*

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

Boden-Anan 2017:1 (Boden Överluleå Forskarförening): Värmlänningen som älskade de norrbottenska fjällen av *Margareta Ekman*: Om Olof W Nilsson, född 1868 i Norra Råda, död 1956 i Karlstad. Dessutom antavla utgående från Olof W Nilssons son Sven Olof Gerhard Nilsson, född 1908 i Karlstad, död 1974 i Boden. Anor i Norra Råda, Väse, Gustaf Adolf, Nyed, Älvsbacka, Stora Kil och Färnebo.

Boden-Anan 2017:2 (Boden Överluleå Forskarförening): Henrik Skoglund – lärare och murare av *Margareta Ekman*. Om skolläraren Henrik Skoglund i Gustav Adolf, född 1831 i Väse, död 1885 i Gustav Adolf och hans hustru Maria Kajsa Lindberg, född 1841 i Nyed, död 1909 i Gustav Adolf. Antavla utgående från deras dotter Ellen Maria Elisabet Skoglund, född 1877 i Gustaf Adolf, död 1951 i Karlstad. Anor i Gustaf Adolf, Väse, Nyed, Nedre Ullerud (smeder Lindberg och Schröder i Lindfors och Mölnbacka) samt Älvsbacka.

Inlandet 2017:1 (Inlands Släktforskare): Spännande saker i domböcker om förfäderna av *Yvonne Korsbo*. Bl. a. om ”Menlös” från Filipstad och Maria Magdalena Bruse från By i en dombok från Lidköping 1704.

Næverkanten 2017:1 (Åsnes Finnskog Historielag): Svensk vise om slaget ved Trangen i 1808.

Näverluren 2017:1 (Värmlands Hembygdsförbund): Notnäs sågverk av *Berit Juhl*. Värmlänningar på krigarstråt i österled 1918 av Henrik Saxenius. Värmlands djupaste punkt (Värmlandsschaktet vid Tabergs gruvor) av Jan Kruse.

Sysslingen 2017:1 (Södra Roslagens släktforskarförening): Antavla för sångerskan Monica Zetterlund (1937-2005) av *Anita Järvenpää*. Anor i fyra generationer från Gustav Adolf, Ekshärad, Hällefors, Färnebo, Gåsborn och Ljusnarsberg.

Övrigt

Flydda dagar 2017:1 (Linde Bergslags Släktforskarförening): När släktforskningen blev samhällsnyttig av *Leif G:son Nygård*.

KGF-Nytt nr 136 (Kronobergs Genealogiska Förening): Nämnemännen under 1600-talet – de lokala makthavarna av *Lars-Åke Stenemo*.

Släkthistoriskt Forum 2017:2 (Sveriges Släktforskarförbund): Tema ”I lagens namn” – om lagar, brott, brottslingar och fängelser. Ryssarna som grävde kanal genom Götaland av *Christer Rosenbahr*.

Nr 208

Antavla för min farfar, Alfred Berg. Släktnamnet Berg kommer från Alfreds farfar, som var fältjägare under några år, och tog sig namnet Berg. Alfreds mor var född i Norra Ny. En gren slutar med Marit Cristoffersdotter. Det äldsta jag kan hitta om henne är 1802 - ”Går omkring i Ekshärad” står det i husförhörlängden. Forskning pågår men med ringa framgång.

Arne Berg
kilakasa@bahnhof.se

Våra Rötter 2017:1 (Tjust Släktforskarförening): När det nästan blev revolution. 100 år sedan hungerupproret i Västervik 1917 av *Eva Johansson*.

Nr 862

Jag söker efter min farmors farfar, Olof Andersson. Det som är känt är att han är född i Värmland 1828 (okänt datum), död i Robertsfors, Västerbotten, 1915. Han dyker upp 1856 i Robertsfors där han gifter sig för första gången. Han anges då komma från Elfsborgs län.

Han finns i husförhörlängd 20/4 1848 (Ödebyn, Sillerud sn). Jag tolkar det som ”arbetar i norgiet” (Norge). Sedan återkommer han och bor i Leverheden i Svanskog, men flyttar till okänd plats i Göteborg 1853.

Utifrån ovan information har jag hypotesen att han kommer från en del av Värmland som tillhör(t) Älvsborgs län. Detta tog mig till Sillerud och Olof Andersson f. 11/8 1828. Det går att följa honom till Svanskog och tillbaka.

Kan någon knäcka nöten? Är det samme Olof som tre år senare dyker upp i norra Norrland? Vad har hänt på vägen?

Mats Lundin
Fredrikshögsgatan 4
903 36 Umeå
070-689 04 93
matsaway@yahoo.com

Antavla nr 208		Upprättad för Alfred Berg, f. 24/11-1888 i Rotvik, Gillberga (S)				ff (4) t. Arne Berg. Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V			
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63			
Nr 2. <u>fär</u> Berg Anders Gustav f 23/1 1862 Gillberga, Hällsbäck d 5/5 1940 Långserud, Torp sambo 1885	Berg Gustav Andersson Fältjägare f 29/9 1825 Värmskog, Strand d 9/10 1911 Gillberga, Rotvik g 23/8 1853, Gillberg: 4	Olsson, Anders f 25/3 1785, Stavnäs, Fjölle La d 23/9 1838, Värmskog, Strand g 30/10 1814, Stavnäs Nilsdatter, Kari f 6/10 1794, Gloppen(NO/S), Emjelle: f 1763 d 14/5 1849, Värmskog, Rollsbol	Andersson, Olov 1743, Stavnäs - 1794, Stavnäs, Fjölle La Börjesdatter, Ingrid 8 f 1752 i Stavnäs Castensson, Nils f 1763 Iversdatter, Agaate 9 f 1767	Ersson, Anders Ersdatter, Karin Jonsson, Börje Bryngelsdatter, Malin Olsdatter, Rachel			
	Olsdatter Anna	Andersson, Olov f 6/4 1791, Långserud, Torp. Basth. d 1/10 1853, Gillberga, Hällsbäck g 26/12 1811, Långserud	Andersson, Anders 1753 - 4/10 1824, Långserud, Torp Simonsdatter, Margareta 10 f 1759, Långserud - 1811, Långserud	Andersson, Anders Olsdatter, Marit Olsson, Simon Marit	f 1721 f 1726 f 1726 f 1731		
	f 19/8 1827 Gillberga, Hällsbäck d 19/3 1916 Gillberga, Aspsäter	5	Jonstdatter, Margareta f 16/1 1790, Långserud, Torp, Rävth. d 16/10 1859, Gillberga, Magnebyn	Jonsson, Jonas 1764, Sillerud - 1818, Gillberga, Hällsbäck Persdatter, Britta f 8/6 1755, Långserud, Eldansnäs	Nilsson, Jon 1728 - 1806, Långserud, Torp, Rävhyttan Ersdatter, Marit 1722 - 1805, Långserud, Torp, Rävhyttan Persson, Per Nilsdatter, Ingri	f 1718 f 1719	
	Persson Lars	Stenqvist, Per Halvardsson f 11/6 1794, Norra Ny, Åstrand	Larsson, Halvard 1768, Norra Ny - 12/9 1846, Norra Ny				
	f 12/9 1819 Norra Ny, Värnäs N d 2/8 1859 Norra Ny, Backa	6	g 9/12 1820, Norra Ny Berdronsdotter, Maria f 15/3 1798, Norra Ny, Stöllet	Olsson, Berdron c1755, Norge - 22/9 1809, Norra Ny Pettersdatter, Kerstin 13 f 16/1 1773, Norra Ny, Stöllet	Halvardsson, Lars Olsdatter, Kerstin Bodin, Petter Svensdatter, Maria Persson, Jonas Olsdatter, Karin Kårfeldt, Elof Larsson Jonstdatter, Ingeborg	f 1714 1723 - 1767 1732 - 24/4 1807, Norra Ny, Stöllet S 19/7 1734, Norra Ny	
Nr 3. <u>mor</u> Larsdatter Kerstin f 23/9 1853 Norra Ny, Backa d 23/11 1927 Långserud, Torp	Jansdatter Maria f 1/2 1816 Norra Ny, Backa d 28/11 1897 Norra Ny, Fastnäs	7	Pettersson, Jan f 2/4 1782, Norra Ny, Backa g 1807, Ekshärad Cristoffersdatter, Marit f 25/3 1775, Rämnen d 6/12 1857, Norra Ny, Backa	Persson, Jonas Olsdatter, Karin Kårfeldt, Elof Larsson Jonstdatter, Ingeborg	f 1723 f 1722		
		15					
26/11 2016							

Stort intresse för släktforsk- ning i Forshaga

Text och foto: Hans Löfgren

För att möta ett ökat intresse startade Folkuniversitetet under våren 2017 en lokal släktforskningskurs i Forshaga. Passande nog fanns också en mycket erfaren släktforskare och tillika kursledare att tillgå i Forshaga, nämligen VSF:s förre ordförande Hans Olsson som då blev den självklara kursledaren. Hans Olssons mångåriga erfarenhet av undervisning i ämnet, har nu kommit de sju kursdeltagarna till del under den sex veckor långa kursen. Att släktforskning blivit så populärt

beror säkerligen på It-tekniken som gjort det hela betydligt enklare. Nu kan man i stort sett sitta hemma vid datorn och se vad farfars far gjorde i sin ungdom, om man vet hur man skall gå till väga förstås. Målet är att deltagarna efter avslutad kurs enkelt skall kunna leta sig fram till de önskade uppgifterna i bl.a. kyrkoarkiven och som databas har då huvudsaklig Arkiv Digital använts. Varje onsdag mellan kl. 17.00 och 20.30 samlades man vid Bergsgården där en lokal kostnadsfritt ställts till deltagarnas förfogande. Intresset bland deltagarna har varit så stort att man redan nu har planerat för en fortsättning i höst, då i form av en studiecirkel, även den i Folkuniversitetets regi och som då också kommer att hållas på samma plats.

Lennart har nyligen börjat släktforska och har då inriktat sig på sina närmsta släktingar. Yvonne forskar bl.a. på Porkola-släkten, vilket ibland kan vara nog så knepigt.

Cecilia, (närmast) är erfaren släktforskare och skall samordna och leda den planerade studiecirkeln. May-Britt däremot har börjat forska först i år, men har redan följt sin släkt till slutet av 1700-talet. Hans Olsson assisterar.

Nr 209

Upprinnelsen till mitt intresse för släktforskning bottnar i pappa Hjalmar Svedbergs funderingar kring sitt ursprung. Han vidtalade en god vän i Stömne som tog fram lite uppgifter om min farmor, Karolina Andersson, och hennes sida av släkten. Men det kom att dröja många år innan nästa steg i utforskandet av släkten togs.

Min släktforskning började med en kurs i ämnet i Karlskoga, där jag bodde på den tiden. Jag började med farmors och farfars släkt, och det blev många besök på biblioteket med sökning i husförhörlängder, födelse- och dödböcker och annan litteratur.

Min bror Göte blev också intresserad, och samlade information från landsarkiven i Göteborg och Vadstena.

Sedan dess har jag forskat vidare och funnit att i den Svedbergska släkten fanns anfäder bland alla fyra stånden: adel, präster, borgare och bönder. Soldater ej att förglömma.

Tack till min farfar Erik Gustaf Svedberg och min far Hjalmar Svedberg, som båda skrev ned sina självbiografier. Tack också till Peter Olausson, min kusin Carin Hellberg och min bror Göte Svedberg för deras hjälp i forskningen om Svedbergsläkten.

Min mamma Hulda hade sina rötter i trakterna av Nybro i Småland. Min morfar August Andersson var en i denna del av Sverige mycket känd lekmanpredikant, allmänt kallad "Häst-August".

Gun Larsson
Östra Torggatan 5
665 30 Kil

Antavla nr 209	Upprättad för Gun Larsson, f. Svedberg 20/3-1922 i Kristinehamn (S)				Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	A:a=Algutsboda(H)	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2. <u>fär</u>	Svedberg	Sveder, Petter Andersson. Sägare	Bengtsson, Anders. Bonde	Kilberg, Bengt Pettersson. Bonde	1/5 1746, Arvika - 1820, Glava	
Svedberg	Erik Gustaf	f 24/9 1820, Glava, Rud Öe	29/9 1777, Glava - 16/6 1830, Glava	Andersdotter, Karin	4/5 1748, Glava - 3/12 1832, Glava	
Carl <u>Hjalmar</u>	Skomakarmästare	d 25/6 1898, Glava, Hillringsberg	Jansdotter, Anna	Ersson, Jan. Bonde, nämndeman	15/5 1735, Älgå - 1822, Glava	
Pastor, redaktör	f 5/12 1856	g 4/6 1843, Glava	8/7/9 1778, Glava - 15/2 1831, Glava	Ersdotter, Anna	c 1758, Glava - 26/4 1812, Glava, Tjärnebacka	
f 6/8 1880	Glava, Hillringsberg	Ersdotter, Stina	Andersson, Erik. Bonde	Olsson, Anders. Bonde	26/12 1752, Glava - 12/6 1821, Glava	
Stavnäs, Stömne V	d 29/10 1933	f 21/1 1822, Glava, Ås Ye	3/6 1779, Glava - 6/7 1839, Glava, Ås Ye	Ersdotter, Maria	f 1740, Färnebo - 26/1 1826, Glava, Ås Ye	
d 15/2 1969	Stavnäs, Stömne V	d 1/6 1887, Glava, Hillringsberg	Nilsdotter, Marit	Olsson, Nils. Bonde	f 1745	
Karlstad dkfs	g 22/2 1880, Stavnäs 4		9/17/8 1779, Glava - 9/4 1855, Glava, Ås Ye	Olsson, Nils. Bonde	f 1745	
g 17/9 1911	Andersson	Andersson, Anders	Ersson, Anders. Toppare	Olsson, Nils. Bonde	f 1745	
Kalmar dkfs(H)	Karolina	f 13/3 1821, Stavnäs, Stömne, Hult	23/11 1778, Stavnäs - 9/8 1836, Stavnäs	Andersdotter, Kerstin		
Nr 1. <u>ansökare</u>		d 28/3 1893, Stavnäs, Stömne V	Olsson, Karin			
Svedberg	f 20/12 1858	g 27/8 1853, Stavnäs	10/3/10 1778, Stavnäs - 9/3 1857, Stavnäs			
Gun <u>Eivor</u>	Stavnäs, Stömne V	Nilsdotter, Stina	Andersson, Nils	Persson, Anders. Bonde	5/9 1766, Stavnäs - 2/11 1807, Stavnäs	
Sjuksköt., barmmorska	d 19/12 1936	f 28/5 1825, Stavnäs, Stömne V	5/8 1793, Stavnäs - 30/7 1864, Stavnäs	Nilsdotter, Kerstin	12/11 1766, Stavnäs - 24/4 1828, Stavnäs	
f 20/3 1922	Stavnäs, Stömne V	d 10/5 1911, Stavnäs, Stömne V	Erssdotter, Karin	Ersson, Erik. Toppare	f 28/8 1763, Arvika, Vik, Stendalen	
Kristinehamn	5	11/16/2 1789, Arvika - 8/9 1860, Stavnäs		Matsdotter, Maria	8/11 1752, Gräsmark - 13/3 1806, Arvika, Vik	
	Andersson	Nilsson, Andreas. Hemmansägare	Andersson, Nils. Bonde	Staffansson, Anders. Bondel748, Vissefjärda(H) - 1806, Mortorp(H)		
	August	f 23/11 1816, Oskar(H), Klenemåla	10/8 1775, Mortorp(H) - 1853, Oskar(H)	Svensdotter, Maria	1751, Mortorp(H) - 20/8 1806, Mortorp(H)	
	Byggnästare, predikant	d 14/2 1873, Madesjö(H), Gränö	Petersdotter, Sara	Håkansson, Peter. Bonde	1751- 27/2 1824, Mortorp(H)	
	f 5/5 1850	g 21/3 1840, Algutsboda(H)	12/18/2 1790, Mortorp(H) - 1850, Oskar(H)	Jonsdotter, Anna	1756 - 10/5 1828, Mortorp(H), Vargsmåla	
	Algutsboda(H), Deragård	Petersdotter, Lena Kajsa	Gunnesson, Peter, Bonde	Nilsson, Gumme. Bonde	16/4 1754, A:a - 19/3 1812, A:a	
	d 6/3 1931	f 1/11 1815, Algutsboda(H), Deragård	9/4 1784, A:a - 12/7 1859, A:a	Månsdotter, Ingeborg	9/1 1756, A:a - 13/7 1828, A:a	
	Ljungby(H), Ölvingsborg	d 13/11 1883, Madesjö(H), Gränö	Svensdotter, Stina	Persson, Sven. Bonde	2/3 1760, A:a, Deragård - 28/6 1814, A:a	
	g 21/5 1874, Madesjö 6	13	18/4 1790, A:a - 28/2 1866, A:a	Olofsdotter, Sara	5/6 1765, A:a, Berget Ö - 25/6 1847, A:a	
Nr 3. <u>mor</u>	Petersdotter	Jonsson, Peter Magnus. Bonde	Grof, Jonas Petersson. Båtsman			
Andersson	Emma Kristina	f 15/12 1818, Madesjö(H), Nässjö(H)	10/5 1797, Älgult(G) - 1840, Växjö(G)			
Hulda Matilda	f 7/7 1853	d 3/6 1886, Madesjö(H), Bondetorp S	Petersdotter, Maria	Krusare, Peter. Båtsman	1760 - 19/7 1813, Madesjö(H)	
f 19/9 1881	Madesjö(H), Bondetorp S	g 13/1 1844, Madesjö(H)	14/7/10 1796, Madesjö(H) - 1867, Madesjö(H)	Olofsdotter, Ingrid	11/9 1760, Madesjö(H) - 28/2 1822, Madesjö(H)	
Madesjö(H), Bondetorp S	d 19/2 1894	Jonsson, Stina Lisa	Nilsson, Jonas. Bonde	Börjesson, Nils. Bonde	2/8 1751, Madesjö(H) - 1813, Madesjö(H)	
d 2/3 1967	Kalmar dkfs(H)	f 3/7 1819, Madesjö(H), Bondetorp S	22/6 1793, Madesjö(H) - 1876, Madesjö(H)	Israelsdotter, Maria	5/3 1769, Madesjö(H) - 15/3 1821, Madesjö(H)	
Karlstad dkfs	7	d 4/9 1892, Madesjö(H), Bondetorp S	Persdotter, Kajsa	Svensson, Per. Bonde	29/6 1742, Madesjö(H) - 1806, Madesjö(H)	
		15/26/9 1778, Madesjö(H) - 1830, Madesjö(H)		(Svensdotter, Brita	17/9 1753, Madesjö(H) - 24/6 1815, Madesjö(H)	
26/3 2017						

Höstens program 2017

Arvika

Träffar: Biblioteket - Första måndagen i månaden kl 17 – 19.

4 sept. Värmlands finnbygder och Gottlunds resor. Lars Risberg. Obs! På Sågudden

2 okt. Diskussionskväll. Frågor m.m.

6 nov. Arvikas idrottshistoria. Kenneth Rehn.

4 dec. Diskussionskväll. Frågor m.m.

Forskarhjälp tredje tisdagen i månaden, kl 15-18 på biblioteket: 19 sept., 17 okt., 21 nov.

Lördagar kl. 10.30-14: 28 oktober, 11 november (Arkivens dag).

Grums

Program på Konferensen, Gruvan, Sveagatan 118:

19 sept. kl. 18: Hur jag hittat och registrerat min släktforskning. Eskil Gunnberg

17 okt. kl. 18: Inventering av torp och gårdar i norra Grums. Ulrika Åkersten m.fl.

21 nov. kl. 18: Skrivarkursen: Berätta om ditt liv. Eva, Majlis, Marita och Siv berättar.

Forskarhjälp på biblioteket: 21/9, 5/10, 19/10, 2/11, 16/11, 30/11 kl. 15-18

Karlstad

Alla aktiviteter sker på Arkivcentrum, Almqvistsalen eller Edbergssalen. Programmen genomförs i samarbete med Arkivcentrums institutioner.

Torsdag 14 sept kl 18.30: Järnets väg. Kurt Eriksson

Måndag 2 okt kl 14.00: Information om Sveriges Släktforskarförbund och nyheter inom DNA-forskningen. Peter Niwong

Torsdag 19 okt kl 18.30: Smedforska. Örjan Hedenberg.

Måndag 6 nov kl 14.00: Källkritik och källhänvisningar. Michael Lundholm

Torsdag 23 nov kl 18.30: Soldatforska. Mats Johansson

Hagfors

Forskarhjälp på biblioteket kl 14-17: Torsdagarna 5/10, 19/10, 16/11, 30/11, 14/12.

Säffle

Forskarhjälp på biblioteket måndagar kl. 16-19: 11/9, 9/10, 13/11, 11/12

Sunne

Forskarhjälp på biblioteket: 7/9 kl. 13-17, 23/9 kl. 11-14, 5/10 kl. 13-17, 21/10 kl. 11-14, 11/11 kl. 11-14 (Arkivens Dag), 23/11 kl. 13-17, 9/12 kl. 11-14.

För övriga lokalgrupper kommer program i nr 3 och i Värmlandsrötter.

Ändrade program meddelas där, liksom på föreningens Facebook-sida.

Filipstad Kristinehamn

Vår programverksamhet
genomförs i samarbete med

Folkuniversitetet